Ч. 248 (12.614). Львів, четвер 6. листопада 1930. Pocztowa opłata zaplacona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

11 Число Українського і Білоруського Виборчого Бльоку 11

Біль зросту.

Луцьк, 4. листопада 1930.

Антон Сінклер у прегарній своїй повісті „Король вугілля“, характеризуючи одну з дієвих осіб, поширення її свідомости, переоцінку цінностей, крізу світогляду, все те, що „змінює безжурну мягкість обличчя“ — вживає для цього дуже влучне окреслення „біль зросту“.

Але цей біль переживає не лише поодинока людина. Процес психічного розвитку, осягнення ширших моральних перспектив, поглиблення знання, свідомости й ідеольогії — не є привілеєм лише тих чи інших одиниць. Цей процес в однаковій мірі характеризує ґрупи, стани, народи. І вони в своєму історичному бутуванні переходять ріжні процеси свойого розвитку, то підносячись з первісного „нічого“ до могутнього-творчого „всього“, то знову, маючи „все“, спадають у пропасть „нічого“.

І як поодинока людина, йдучи зі щабля на щабель в своїх духових здобутках, переживає „біль зросту“, платячи за нього й ваганнями і зневірою, героїзмом, і — навіть — смертю, так і цілі народи, пробуджені з національної нірвани до будучого, творчого, освідомленого життя, оплачують цей свій „біль зросту“ часами дуже дорогою ціною.

Бо як каже той-же Антон Сінклер в іншій повісті, „на світі є дві породи людей: ті, що їдять і ті, яких їдять“. Може це неточно, несправедливо, нелюдсько, може воно замало романтично й забогато реалістично; може воно суперечить євангельським правдам... Все це так, та, на жаль, всі ці розумування ні трохи не заперечують фактові.

Тому в нинішні тяжкі часи треба думати про щось інше, ніж каже євангельський ідеалізм або запаморочений відруховим почуванням розум. З першим немає до кого вдатися, з другим — зайдеш в сліпий кут, з якого не буде виходу. *Треба знати й розуміти життя* та, головне, не вільно заганяти його в межі *одної події*. Люди живуть роками, народи — віками. Те, чого не знають, чи не бажають переболіти люди, народи переходять легко. Не вільно поодиноким людям бути суддями свого народу. Вчинки одиниць не можуть змінити народніх шляхів, але перешкоди на цих шляхах поставити можуть.

Яким правом? Яким правом нпр. одні Володимира Святого й Святу Ольгу, Матір Божу, Шевченка й Петлюру обліплюють виборчими числами й повіряють їх у пропаґандовій бібулі, чим загортають оселедці, а другі покликуються на вартости, які під національним оглядом нічого не вартні?

Від першого занепадає віра у святости, себто зростає сліпота й ненависть, від другого ширениться хаос себто тріюмфує страх, зневіра і байдужість.

І коли ціле орґанізоване наше громадянство напружує цілу волю, щоби зберігти зимну кров і рівновагу духа — це свідчить про його високу політичну культуру. В обставинах, які переживаємо, інших методів оборони немає й бути не може. Мусимо скупчити всі національні сили, а не їх розпорошувати. Мусимо підпорядкувати їх одній провідній ідеї. Мусимо підраховувати втрати і негайно їх відробляти. Мусимо без перерви стояти запряжені при плузі невдячної щоденної праці...

Були жертви, є і будуть. Пережили не один „біль зросту“. Переживаємо його знов... Чи значить це, що треба ховатися, як щурі по норах? Або по норах на власну руку обговорювати й переводити всяку акцію? Чи значить це, що треба врезиґнувати з всього під впливом страху й шкурництва — чи, навпаки, під впливом стійкости й відваги? Чи значить це, що національне діло — діло поколінь, великої праці й крівавих жертв — переказати до рук пройдисвітів і заробковичів або до рук легкодухів і мрійників?

Безперечно, ні... Українська справа вийшла вже з підготовчої кляси історії. Вона потребує дуже розважливих діл, що дивляться далеко вперед. Оперувати отаманськими й невідповідальними катеґоріями, це витребеньки, на які нині рішуче не можемо собі позволити. Й хоч дехто думає таки, що 1930 рік не є далекий від 1917 року на просторах б. російської імперії, цілий нарід дивиться на цю справу, на щастя, інакше. І „біль зросту“, що відчуваємо нині, не є тим болем, що відчули ми двацять літ тому: він глибший і більше орґанічний.

Це біль великої свідомости, що „псує безжурну радість обличчя“, бо звязаний він не лише з турботами сьогоднішнього дня, а ще більше з тим, що йде й за що відповідатиме ніхто інший, як українське громадянство.

О. Ковалевський.

Історичні документи.

ЗАЧИНЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ В ДРОГОБИЧІ.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.
Warszawa, dnia 27. października 1930.
№ II. 24571/30.
Gimnazjum Ukraińskiego Tow. Pedag. w Drohobyczu — cofnięcie praw. i zamknięcie.

Do Pana Kuratora Okręgu Szkolnego Lwowskiego we Lwowie.

I. Na podstawie §. 7 rozporządzenia z dnia 1. maja 1929 r. № II. — 2875/29 w sprawie nadawania prywatnym szkołom średnim ogólnokształcącym i seminarjom nauczycielskim praw szkół państwowych Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. № 6. poz. 75/ cofam gimnazjum koedukacyjne im. Iwana Franki Ukraińskiego Towarzystwa Pedagogicznego „Ridna Szkoła“ w Drohobyczu prawa gimnazjów państwowych, nadane tej szkole zarządzeniem z dnia 5. czerwca 1930 r. № II — 11272/30, ponieważ szkoła ta nie czyni zadość warunkom §. 4 pkt b. przytoczonego rozporządzenia, w szczególności nie wychowuje młodzieży w duchu wyraźnie państwowym i nie wyrabia wśród niej poszanowania dla władzy państwowej i jej zarządzeń.

II. Na podstawie §. 13 prowizorycznej ustawy z dnia 27. czerwca 1850 r. (Dz. P. P. № 308) zarządzam zamknięcie gimnazjum wyżej wymienionego, ponieważ zakład ten przybrał charakter szkodliwy pod względem moralnym i politycznym.

Młodzież tej szkoły — uczęszczająca do klas od I—III włącznie — może być przyjęta do szkół średnich państwowych i niepaństwowych bez względu na język nauczania. — Ta zaś część młodzieży klas od IV—VIII włącznie, która nie brała udziału w działalności przeciwpaństwowej, może być przyjęta do szkół średnich tylko z polskim językiem nauczania i to poza Drohobyczem.

Odpowiednie zarządzenia w tej sprawie wyda Pan Kurator we własnym zakresie działania i doniesie o tem Ministerstwu.

Minister Czerwiński w. r.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego we Lwowie
Dnia 31. października 1930.
№ 0 — 850/30.
Sprawa: Cofnięcie praw i zamknięcie prywatnego gimnazjum Ukr. Twa Pedagogicznego w Drohobyczu.

Do Pana Michała Kiernickiego tymczasowego kierownika prywatnego gimnazjum U. T. P. w Drohobyczu.

Przesyłam do wiadomości odpis pisma Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w Warszawie z dnia 27. października 1930 r. № II — 24571/30.

W związku z przytoczonem zarządzeniem Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia

Wyciąg z protokołu wspólnego z dnia 30. października 1930 r. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 236 (12602) czasop. „Dilo“ z daty Lwów dnia 23. października 1930 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 266/30 na posiedzeniu niejawnem w dniu 30. października 1930 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: I. uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 22. października 1930 r. przez Prokur. Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma „Dilo“ Nr. 236 12.602) z daty Lwów 23 października 1930 r. zawierającego 1) w artykule pt. „Szczo dijetsia w naszomu kraju“ w całości znamiona występku z § 308 uk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego zakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 Dzpp. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. II. Natomiast uchyla się dokonaną dnia 22 października 1930 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę artykulu pt. „Z hołosiw polskoji presy“ zamieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 236 (12.602) z daty Lwów dnia 23 października 1930 r. Uzasadnienie: Ad I. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu szerzeniem fałszywych wieści co do przebiegu zajść w związku z akcją władz administracyjnych zajętych likwidacją sabotaży zaniepokoić publiczne bezpieczeństwo, co odpowiada znamionom występku z § 308 uk. Ad II. Ponieważ w inkryminowanym artykule nie znachodzą się znamiona jakiegokolwiek przestępstwa, należało konfiskatę uchylić.

Na oryginale właściwe podpisy.
Za zgodność: (підпис нечиткий).
starszy sekretarz.

В дні 16. і 23. листопада голосуйте всі на листи „Українського і Білоруського Виборчого Бльоку“ число — 11

Publicznego wzywam Pana do natychmiastowego i ścisłego zastosowania się i wykonania następujących poleceń:

1) Dnia 3. listopada 1930 (poniedziałek) przed lekcjami mają być zawieszone wszystkie czynności szkolne, a młodzież i rodzice należy poinformować przez wywieszenie przed godziną 8 rano odpisu zarządzenia Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na zamkniętych drzwiach byłego zakładu.

Od powyższego terminu wstęp do sal, przeznaczonych na użytek szkoły, winien być uczniom uniemożliwiony.

2) Podania rodziców o przyjęcie dzieci na dalsze studja mają być kierowane do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego w terminie do 15 listopada. — Do podań należy dołączyć metrykę, ostatnie świadectwo roczne i podawać miejscowość, w której pragnęliby rodzice pomieścić dzieci z zachowaniem warunków, podanych przez Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

3) Urzędowe akta zakładu (katalogi, pieczęcie, blankiety świadectw, dzienniki lekcyjne, akta wpisów, egzaminów oraz akta kancelaryjne, dotyczące nauczycieli i młodzieży wraz z księgą zgłoszeń dla nauczycieli i młodzieży, należy w ciągu dnia 3. listopada przekazać do rąk dyrektora państwowego gimnazjum w Drohobyczu p. Jana Matlachowskiego za pokwitowaniem przez niego odbioru.

1. załącznik.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(Ig. Pytlakowski)

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego
we Lwowie.

Dnia 31. października 1930.
№ 0—850/30

Cofnięcie praw i zamknięcie prywatnego gimnazjum Ukr. Twa Pedagogicznego w Drohobyczu.

Do
Zarządu Koła Ukraińskiego Towarzystwa Pedagogicznego „Ridna Szkoła“
w Drohobyczu.

Przesyłam do wiadomości odpisy pisma Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w Warszawie z dnia 27. października 1930 № II—24571/30 i tutejszych zarządzeń.

Kurator Okręgu Szkolnego
Ig. Pytlakowski wr.
(Ig. Pytlakowski)

Комунікат у справі розвязаної ґімназії в Рогатині.

З уваги на те, що у звязку зі замкненням приватної ґімназії Кружка УПТ „Рідна Школа“ в Рогатині появилися в пресі усякі незгідні з правдою вістки, Старшина Кружка УПТ „Р. Ш.“ в Рогатині уважає своїм обовязком в інтересі правди прилюдно їх спростувати:

1) Неправдою є, немов в останніх місяцях арештовано 36 учнів рогатинської ґімназії; натомість правдою є, що арештовано із загального числа около 300 записаних учнів усього трьох (Семкова, Ткачука і Гладкого), які вже всі три тепер на волі як вільні від закидів.

2) Неправдою є, що в тім-же часі арештовано кількох членів учительського збору; натомість правдою є, що ніхто з учительського збору не був арештований. Арештовано лише шкільного лікаря д-ра Володимира Вербенця у звязку з організацією пласту, щодо вини якого суд досі не видав свого осуду.

3) Неправдою є, немовби при двох ревізіях, переведених у простору будинку „Української Каси“ в Рогатині, в якім містилась українська ґімназія, вивезено чотири (4) фіри зброї, пального матеріялу і протидержавної літератури; натомість правдою є, що забрано лише два (2) малі штилетики, уживані учнями до інтролігаторських робіт, три (3) фестинові ракети, які залишилися з останнього літнього шкільного фестину, кілька книжок легальної пластової літератури й один новий польський гранат, знайдений експедицією дня 23. вересня 1930 р. на простору стриху ґімназійного будинку в місці, де при дуже точній ревізії, переведеній дня 14. вересня ц. р. рогатинською поліцією в присутности двох свідків, не найдено нічого підозрілого та куди учні ґімназії не мали доступу.

4) Неправдою є, немовби всі нитки замаху на почтовий амбулянс під Бібркою вели до рогатинської ґімназії; натомість правдою є, що одинокий бувший учень рогатинської ґімназії Прокопів, арештований свого часу у звязку із цим замахом, є вже на волі як вільний від усякого закиду.

За Старшину Кружка УПТ „Рідна Школа“ в Рогатині:

Д-р Семен Гладкий, за голову. **Д-р Гр. Дрогомирецький,** писар.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З 6. ЛИСТОПАДА 1930.

АЛЬФОНС ДОДЕ. 5)1

МАЦІЦЬКИЙ

ПОВІСТЬ.

Десь в год. 11-ій подали чай. Каміля вешталася по сальоні, подавала цукор і наливала молоко, з усміхом на устах і піднесеним пальчиком. Тоді-то я знову побачив чорні очі. Вони вирнули передімною якось неждано, ніжно розсіяні, а потім знову пригасли, заки я встиг до них промовити...

Аж тоді я зміркував, що в Камілі живуть дві ріжні істоти: одна панна Перрот, міщаночка зі стяжечками, наче сотворена на те, щоби сидіти на престолі давньої фірми Лялюет і друга — чорні поетичні очі, що відчинялися, наче оксамитні квітки і що від одного блиску переміновували всю цю злиденну купецьку обстанову. Я не згодився би за ніщо в світі на панну Перрот, але якби мені хто дав чорні очі... ох! і не кажіть про чорні оченята!

Прийшов час прощання. Пані Лялюет перша дала знак до відходу. Вона загорнула свого мужа в якийсь великий шаль і понесла його під пахою, як мумію обвиту перевязками. Господар тримав нас ще довго на сходах і промовляв безконечно: „Но, пане Даниле! тепер, коли вже знаєте, де мій дім, гадаю, що побачимо вас частіше. У нас нема ніякого великого панства... але треба вам знати є дібране товариство... Панство Лялюети, мої бувші господарі... пані Трібу, дама з великими заслугами, з якою можете собі порозмовляти... мій помічник, симпатичний хлопець, який — треба вам знати — грає нам часто на флейті... Можете з ним зіграти дует: це було би приємно.

Я скромно виправдувався, що маю багато праці і що може не зможу бувати так часто, як сам хотів би.

Він розсміявся:

— Тільки не кажіть про працю, пане Даниле... Знаємо ми цю вашу працю... між студентами!... бо треба вам знати... що за тим усім криється напевно якась ґризетка.

Якимцьо також засміявся:

— Кажучи правду Біла Зозуля має в собі щось...

Назва „Білої Зозулі“ розсмішила Перрота ще більше.

— Як ви її називаєте, Якимцю? Білою Зозулею? Ха-ха!... ну-ну, дивіться на того вітреника!... в такім віці і...

І змовк запримітивши, що його донька слухає. Ми були вже на долині, а все ще чули його сміх, що йшов луною по сходах.

— Якже-ж тобі подобаються? — спитав Якимцьо, коли ми йшли вулицею.

— Старий Лялюет дуже поганий, а донька Перрота прегарна.

— Правда?! — крикнув закоханий сердега так щиро, що я не міг стриматися від сміху.

Я вхопив його за руку:

— Якимцю! ти зрадив себе!

Цього вечора ми волочилися до пізної ночі вулицями. Ріка плила під нами тихо, чорною водою, засіяна тисячами перлистих зір. Ланцюги вантажних кораблів скрипіли. Приємно було йти в темені і слухати, як Якимцьо сповідається зі свого кохання... Він казав усією душею, але та друга душа не кохала його. Він знав це сам: таки не кохала.

— А може вона кохала іншого.

— Ні, Данильцю, я не вірю в те, щоби вона до нинішного вечора кохала когось.

— До нинішного вечора? Що це значить?

— Нічого! тільки те, що всі тебе люблять... то і вона могла би тебе полюбити...

Бідний Якимцьо! Як сумно та безнадійно сказав він ці слова. А я, щоби його вспокоїти, почав реготатися, сильніше, ніж міг і мав охоту.

Ну й до чорта, придумав ти штуку... Виходить, що або я такий огненний або п-на Перрот огнетрівала... Не журися, ні, мамунцю-Якимунцю. Серце панни Перрот так само далеко від мене як я від нього... Щодо моєї особи, то мене не потрібуєш лякатися.

І казав я це щиро. Панна Перрот не істнувала для мене.. Чорні очі це вже інша справа

VI.

Червона рожа і чорні очі.

Після цих перших відвідин у домі давньої фірми Лялюет, я якийсь час не заходив „туди“. Зате Якимцьо ходив туди що-неділі як вірний прочанин і за кожним разом придумував новий привабливий вузол у своїй краватці... Бо його краватка була цілою поемою, що зберігала в собі палке, здушене кохання, щось у роді орієнтального селяму — китиць із емблематичних квітів, які бахаґази вручають своїм вибраним любкам і які вміють передати всі нюанси почування.

Якби я був жінкою, то краватка Якимця з тисячними вузлами, що вічно змінялися, була би промовила до мене більше проречисто як освідчини. Та що й казати! жіноцтво на цьому не розуміється... Що-неділі, перед відходом, бідний закоханий казав до мене: „Я йду **туди**, Данилцю... А ти?“ А я відповідав незмінно: „Ні, Якимцю... я маю працю...“ І відходив швидко, а я лишався сам-саміський, нахилений над римами.

Я завязався, щоби не ходити до Перрота, бо лякався чорних очей. Я сказав собі: „коли побачиш їх ще раз, ти пропав“ і я рішив, щоби не зустрічатися з ними. Вони не сходили мені з думки ті чортенята. Я бачив їх скрізь, думав про них підчас праці та сну. На всіх моїх зшитках пишалися рисунки великих чорних очей з довгими віями. Попросту діявольська спокуса.

Коли мій Якимцьо з радісним поглядом манджав до пасажу Сомон з новим вузлом у краватці, на мене находило якесь дике бажання побігти за ним по сходах і гукнути: „Стрівай!“ Та якийсь голос на дні серця стримував мене, щоби не йти **туди** і я таки находив силу, лишаючись при моїм варштаті: „Ні, дякую тобі Якимцю, волію працювати“.

Так було якийсь час. При помочі Музи я міг би був прогнати чорні очі з моєї памяті. Щож! я був настільки необережний, що зустрінувся з ними не раз. Пропало! голова, серце — все.

(Продовження буде.)

Кінець бразилійської революції.

Причини вибуху революції в Бразилії. — Її вплив на справу будучої еміграції.

Після тритижневих боїв закінчилася дня 23-го жовтня 1930 р. бразилійська революція побідою повстанців, заняттям столиці Ріо де Джанейро, арештуванням попереднього уряду і піддаванням новому центральному урядові всіх провінціональних бразилійських урядів.

Американські й европейські часописи тільки уривково і недокладно могли подавати вісти про хід цілої революції. З тих газетярських вісток пробивається, що головний напір повстанців на бразилійський центральний уряд ішов з полудня від провінцій Ріо Ґранде до Суль, Санта Катаріни і Парани, зі заходу з провінції Мінас Джереас і східно-північних приморських провінцій. Упадок центрального уряду приспішило народне і військове повстання в столиці Ріо де Джанейро.

Великі світові держави, а передовсім Злучені Держави Америки, підтримували центральний уряд фінансово і збройно і не хотіли узнавати повстанців за воюючу сторону.

Новий провізоричний революційний уряд розвязав давній парлямент і проголосив, що скличе установчі збори, які нададуть Бразилії нову конституцію для цілої держави і поодиноких провінцій, переведуть зміну релігійних законів, управильнять імпорт і експорт, унормують податки в цілій державі і т. п.

З донесень щоденної преси мало що зрозуміє звичайний читач. Тому, що Бразилія від 1890 року є краєм, куди звертається частина української еміґрації — до війни виїхало туди 50.000 наших братів, а після війни виїзджає річно кілька тисяч — уважаємо за наш обовязок подати нашим майбутнім еміґрантам кілька подробиць про причини вибуху бразилійської революції і вплив її на справу майбутньої еміґрації до цього краю.

Бразилійська республика — це край в південній Америці при поверхні около 8.500.000 квадратових кільометрів, отже мало що менший від Европи. Цей край є замешкалий тільки над берегами Атлантійського океану на просторі около 2.500.000 кв. кільометрів, а решта землі — це величезні непрохідимі праліси в первісному стані і степи, де живуть рештки індіян та рідкі оселі білих лісовиків т. зв. кабоклів. Замешкана смуга не є також рівномірно залюднена. Північно-східні провінції є дуже слабо замешкалі. Найгустіше заселені є центральні провінції, а саме: Ріо де Джанейро, Сао Павльо, Еспріто Санто і Мінас Джереас. Розмірно густо заселені є південні провінції: Парана, Санта Катаріна і Ріо Ґранде до Суль. Всього населення є около 36 міліонів душ.

Бразилійський народ — це креолі, мішанина білих з індіянами і муринами. Муринів начисляється около 2,500.000, а білих еміґрантів около пять міліонів, з чого половина це італійці, а решта це портуґальці, еспанці, німці, сирійці, поляки, українці й інші. Понад 500.000 людности мешкає по великих містах, а решта по маленьких місточках і оселях. Пануючою мовою є портуґальська мова. Майже ціла людність є римо-католицького віроісповідання.

Бразилія, подібно як Злучені Держави Америки, є федеральною республикою, яка називається „Зєдинені Держави Бразилії". Вона обіймає 20 стейтів або провінцій, один федеральний дистрикт Ріо де Джанейро й одну область Акре. На чолі бразилійської республики стоїть президент, законодатну владу виконує парлямент, зложений з конґресу послів і сенату. Виконуюча влада належить до ради міністрів. Послів до конґресу вибиралося досі одного на 70.000 мешканців, а в останньому конґресі було їх разом 212. Зі способу вибирання послів виходить, що провінції густіше замешкалі мають можність вибрати до конґресу більше послів, так, що фактичну владу виконували вибранці центральних стейтів; в останніх часах президентами бразилійської республики були політики найбогатшого стейту Сао Павльо і проти них звернена була остання революція.

Одною з причин революції була фінансова господарка попередніх урядів, яка довела край до банкроцтва, що проявилося у спадку курсу бразилійської валюти. Від майже 100 літ засадничою валютою є золотий мільрайс, який ділиться на тисячу райсів. Законом з 1874 року встановлено, що один золотий мільрайс рівняється 27 анґлійським пенсам, (один анґлійський фунт штерлінґів має 20 шилінґів, а один шилінґ 12 пенсів), або 5.06 теперішніх польських золотих. Але золоті мільрайси зникли з обігу вже перед 40 роками. Їх вивезено з краю за границю на покриття заграничних позичок і процентів, або населення поховало їх. Зникли з обігу також срібні, а навіть мідяні гроші, так, що лишився тільки паперовий мільрайс, якого курс виносив в останніх днях перед революцією всього 5 анґлійських пенсів, або 90 польських грошів. Цей спадок курсу мільрайса пояснюється тим, що в Бразилії на випущених більше як два міліярди паперових грошей цілком не було ніякого покриття в золоті. А те, що мільрайс взагалі не стратив всякої вартости, пояснюється тим, що курс його підтримували заграничні позички та чужі валюти, які оставали з надвижки заграничної торговлі.

В затяганню позичок не мали бразилійські уряди ніяких скрупулів. З початком 1930 р. було в Бразилії внутрішнього державного довгу звиш 2 і пів міліярда мільрайсів, а за границею державні борги виносили 148.8 міліонів фунтів штерлінґів, з чого 104.1 міль. ф. ш. було уміщено в Анґлії, 13. 3 у Франції, 31.4 в Америці. До цих державних заграничних боргів додати треба 113.7 міліонів фунтів штерлінґів, які затягнули поодинокі бразилійські стейти, міста і кавовий інститут, так, що, всіх цих бразилійських довгів було в останніх часах за границею 262.5 міліонів фунтів штерлінґів. Самі проценти, плачені річно загрaниці, виносили понад 30 міліонів фунтів штерлінґів.

Заграниця має ще інші способи витягати з Бразилії готівку. Бразилія є краєм, в якому не-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З 6. ЛИСТОПАДА 1930.

В. С. ЛЕВИЦЬКИЙ.

КЛЕМАНСО І ЗБРОЄННЯ НІМЕЧЧИНИ.

Літературний двобій. — Роля німців як переможених. — Можливости їх зброєння.

Недавно тому вийшла в Парижі незвичайно цікава книжка одного з найчільніших політиків і державних мужів Франції Жоржа Клеманса п. н. „Лаври і терня перемоги*). Цю книжку написав Клемансо у відповідь на закиди, роблені йому маршалом Фошем у книжці Р. Рекулі „Памяти Фоша"**) і в ній з питомим собі темпераментом розправився з бувшим вождом союзних армій, якого сам видвигнув на це високе становище і якому зрештою признає, що „мав пориви гідні великого вожда і героя", тільки, що „не міг знятися понад рівень особистих амбіцій".

Відповідь „старого тигра" приводить нам перед очі воєнні події на східному фронті Франції на початку 1918 р., наслідком яких була конечність призначення начального вожда союзних армій у Франції, унаглядиює нам ролю Америки: її велика, хоч пізна, поміч переважила вислід війни на користь Антанти. Клемансо займається історією і значінням версайського договору і звязаного з ним ґаранційного пакту, „надпарляментом балакунів", себто Лігою Націй, а вкінці ненависним для нього пляном Доза і Юнґа.

У своїх міркуваннях на всі ці теми не скриває Клемансо своєї ненависти до німців і бє на тривогу перед повоєнною політикою німців, якої метою є відбудова Німеччини як великої військової потуги. Німці не перестали ще дивитися на себе як на „вибраний нарід" і не забули ще свого гасла: „Німеччина понад усе". Їх дух імперіялізму далі пре до того, щоби покорити собі цілий світ; тому Франція і її союзники повинні старатися за всяку ціну утримати військову перевагу над Німеччиною, не допускаючи її до свобідного військового розвитку. „Німці як переможці, присвячують тепер усі свої зусилля, щоби зібрати і зосередити свою творчу енерґію; зате переможці — поділені, губляться в повені гучних фраз про метафізику миру, застосовану до ріжних обставин".

„Хочемо мира, повного мира, опертого на спільнім праві — замість передвоєнного мира насильства(!)". Але для запевнення його французи повинні мати очі отворені на все, що діється. Хто не бачить загрози повороту в найближчому часі до політики збройної руки? Засоби оборони є завжди однакові, відколи істнує світ, і зводяться до двох слів: мати силу. Німці є вірні тому принципові і тому завжди приготовляються. А французи усипляють себе мріями про вічний мир і про загальне роззброєння держав.

„Німці зброяться — Франція роззброюється", такий є наголовок одного розділу книжки Клеманса, який хочемо зреферувати. У цім розділі Клемансо виказує, що німці зовсім не придержуються постанов версайського договору щодо роззброєння.

Згідно з 164 статтею того договору узброєння Німеччини не повинно перевшувати: 102.000 крісів, 1926 скорострілів, 252 легких гармат і 288 тяжких полевих гармат. Тимчасом у роках від 1925 до 1930, себто тільки за останніх пять літ Німеччина випродукувала: 300.000 крісів, 20.000 скорострілів, 19.000 легких гармат, 2.000 тяжких полевих гармат.

В амуніції Німеччина дійшла в тих пяти літах до: 2,500.000 гарматніх стрілен, коли договір обмежує їх до 450.000. Окрім того спровадила великі транспорти стрілен з заграниці, а саме з СРСР.

Версайський договір суворо забороняє Німеччині всяку продукцію військових літаків, танків і важкої артилерії. Одначе заборону військових літаків німці обійшли в той спосіб, що сильно розвинули торговельне летунство, причому всі апарати є збудовані так, що дуже легко можуть пристосувати їх до військ. цілей. Німці хваляться, що можуть легко у дні вибуху війни вислати до бою 1000 знаменито забезпечених літаків, а потім можуть що-місяця випускати по 3.000 нових. Щодо танків і тяжкої артилерії, то наслідком скасування всякої контролі Антанти, німці дуже легко можуть їх фабрикувати і скривати, так само, як скрили богато важкої артилерії, яку вратували після завішення зброї. Зрештою, ніхто не може заборонити їм зробити тайні умови зі сусідніми державами як нпр. з Росією, Швецією і ін. щодо достави тяжкої артилерії з хвилиною вибуху війни.

(Докінчення буде.)

*) Georges Clemanceau: Grandeurs et misères d'une victoire. Edition Plon et Nourrit Paris 1930.

**) R. Recouly: Le mémorial de Foch. Le Editions de France. Paris 1929.

на найважніших для великого промислу сирівців, а передовсім нема там камінного вугля, заліза і нафти. Надто кліматичні відносини не сприяють збіжевій культурі, а передовсім управі пшениці. Тому мусить Бразилія спроваджувати масово фабричні вироби всякого роду та пшеницю, муку, ячмінь і хміль. В 1927 році привезено до Бразилії ріжного роду товарів на суму майже 80 мілїонів фунтів штерлінгів. Привіз цих товарів, а також вивіз бразилійських товарів і пасажирів відбувається переважно на кораблях заграничних корабельних ліній, бо Бразилія не має добре розвиненої торговельної фльоти. Вкінці висилані імігрантами за границю зарібки і подорожі бразилійців по чужих краях побільшували значно вивіз грошей з Бразилії. Словом: Бразилія була передовсім для Англії і Злучених Держав Америки знаменитим ринком, з якого черпано богацтва аж до виснаження. Дійшло до того, що заграничний капітал почав побоюватися, чи Бразилія взагалі могтиме сплачувати проценти і позичкові рати. Це побоювання виявилося в низькому курсі бразилійських заграничних високопроцентових позичок. В останньому часі перед революцією нотовано на льондонській біржі бразилійські довжні папери по курсі від 47 до 82, а з вибухом революції ці папери впали пересічно на 15 пунктів.

Піддержувати курс своєї валюти, платити загараниці ріжного роду проценти і належитість за товари і їх транспорт могла Бразилія тільки грішми, які зискувала з вивозу своїх товарів, у першу чергу кави. А тимчасом у Бразилії почалася гостра кавова кріза ще при кінці 1929 року і виросла до правдивої катастрофи протягом 1930 р. Ціна кави на світовому ринку впала на 50 процент і нема ніяких виглядів, щоби в будуччині ті відносини поправилися. Бразилійський уряд і продуценти кави затягнули в місяці квітні цього року 20 мілїонів фунтів штерлінгів на ратунок цін кави. Але затягнена в Англії позичка не змогла урятувати цін кави. Плянтаторам кави забракло грошей на виплату робітникам, по містах зросло безробіття, ціни на всі споживчі товари майже подвоїлися, а курс мільрайса впав до 5 пенсів або до 90 польських ґр. У цілому краю зросло невдоволення з господарки уряду і кавових плянтаторів і спекулянтів. Населення майже цілої Бразилії підняло бунт проти центрального уряду і революція скінчилася упадком уряду.

Новий революційний уряд одержав по своїх попередниках тяжку спадщину: масу паперових грошей, безвартісних з причини браку покриття в золоті, великі краєві і заграничні довги, упадок всіх бразилійських вартісних паперів, безвиглядне положення на кавовому ринку, крах у промислі і торговлі, доріжно і безробіття та нужду широких мас робітництва і рільників. Усі ці злидні мусітиме поборювати довгий час новий уряд, і то з найбільшими труднощами.

Тому наші еміґранти повинні безумовно тепер не виїзджати до Бразилії. Можна сподіватися, що новий бразилійський уряд поробить далекосяглі зміни в продукції й експорті кави, що прийде до парцеляції великих кавових плянтацій, що новий бразилійський іміграційний закон дасть упривілейоване місце тим рільничим родинам, які могтимуть приїхати до Бразилії з якоюсь готівкою в намірі осісти на плянтаціях кави.

Але це все ще музикою будучности. Наразі ніхто не повинен виїздити до Бразилії.

(За „Укр. Еміґр."). *І. Івашко.*

З польської преси.

Списувати зловживання!

„Львовскі Курер Поранни" з 5. ц. м. містить під цим заголовком передрук статті з „Дзенніка Кужавского", яку ми подаємо у буквальному перекладі:

„Супроти терору, який санація старається пристосовувати при сучасних виборах, треба звернути спеціяльну увагу на кожний поодинокий випадок терору чи зловживання. Бо істнує закон, який має спеціяльно на меті оборону чистоти виборів і за всякі зловживання передбачує тяжкі кари. Такі зловживання задавнюються аж по трьох роках. Тому протягом цих 3 літ є можливість потягнути тих еґомосців, які сьогодні почуваючись певними, вживають терору, чи зловживань, потягнути до відповідальности. Знаємо, що при нинішних умовинах богато залежних осіб побоюється виступити з обвинуваченням, або як свідок проти нинішних санаційних потентатів.

Тому, що по деякім часі забувається подробиці окремих випадків зловживань чи терору, поручаємо, щоби у таких випадках негайно списувати протоколи із коротким, але докладним поданням факту і важніших подробиць, а що найважніше, подаючи свідків такого випадку.

Крім цього треба такий протокол дати підписати свідкам такого випадку.

А тому, що санаційні уряди вічно не будуть, бо трівкіший монастир ніж ігумен, тому напевно прийде пора, коли неодин санатор, якому нині здається, що він „недоторкальний", опиниться за кратами за виборчі зловживання, а це буде тим прикріше, якщо це буде урядовець. Тоді ніхто не зважатиме, що він це робив для рятування свого шматка хліба, бо ми пригадуємо тим, що як урядовець мав не лиш право, але й обовязок стояти на сторожі права та чистоти виборів. Їхні теоретичні арґументи, якими стараються уневиннити моральний терор супроти залежних людей, будуть колись для них самих арґументами обвинувачення. Особливо ті, яких нині тероризується під загрозою утрати посади, повинні такі протоколи списувати, бо тільки це буде колись для них самих матеріялом проти тих, що насилують їхню совість.

Тому нотуйте всі зловживання, щоби винуватих стрінула караюча рука справедливости. Справедливість і законність мусять перемогти, бо Бог є терпеливий, але справедливий.

Це може найважніша справа в цих часах. Тому треба списувати все пильно, дбайливо, з найменшими подробицями, а потім ґуртом до прокуратора. Коли такий один чи другий пересидиться потім у вязниці, то на ціле життя втратить охоту голосувати явно та агітувати за ББ. Тому списуйте і нотуйте".

Вибори.

ЩО КОЖНИЙ ВИБОРЕЦЬ ПОВИНЕН ЗНАТИ?

З огляду на те, що зближається речинець виборів, подаємо тут деякі постанови виборчої ординації, які кожний виборець повинен знати.

Арт. 65. Предсідник може усунути з виборчої домівки особи, що заколочують спокій або аґітують, з забороною вернути, одначе не позбавляючи їх права віддати голос.

Арт. 66. В часі голосування **не вільно** ні у виборчому льокалі ні в будівлі, де цей льокаль находиться, ні теж на вулиці і на площі перед входом до будівлі в проміні 100 метрів виголошувати промови, роздавати карти до голосування і **в якийнебудь спосіб аґітувати.**

Арт. 70. 1. Голосування відбувається при помочі карт до голосування. Карти до голосування повинні бути білого коліру. Карта має містити тільки помічене словами або цифрами число листи кандидатів, на яку виборець віддає свій голос.

2. Число може бути відбите механічно або написане.

Арт. 72. Голосування начинається в 9. годині ранку і треває без перерви до 9. години вечером.

Арт. 73. 1. Голосування відбувається публично в такий спосіб: Виборець зближується до стола, при якому засідає виборча комісія і називає своє імя і назвище. По провіренні членом, що веде протокол, чи імя і назвище находиться у спису виборців, виборець одержує остемпльовану коперту до голосування і вручає предсідникові комісії, котрий по провіренні стемпля на коперті і **не заглядаючи до її нутра,** вкидає її до виборчої урни. Одночасно члени комісії біля назвища виборця в двох примірниках спису зазначують, що він віддав свій голос.

2. Виборці, які наслідком фізичної недуги, не можуть виконати діляння, окресленого тим артикулом, можуть користати з помочі довіреної особи.

Арт. 74. **Предсідник не може приняти до голосування карти, яку виборець бажав би віддати без зложення її до урядової коперти,** так само не прийме предсідник коперт, що поза урядовим стемплем є означені якимнебудь знаком.

ПІД УВАГУ ВИБОРЦЯМ-УКРАЇНЦЯМ У ЛЬВОВІ.

Голова Окружної Виборчої Комісії ч. 50 **Львів-місто** подає до відома, що на основі статті 43 виборчої ординації **затверджені остаточно списи виборців** будуть виложені до прилюдного перегляду **від дня 4. до 8. листопада** ц. р. включно в дотеперішніх реклямаційних льокалях. Списки ці можна переглядати в тих днях щоденно протягом 6 годин: **від год. 2. до год. 8. вечором.** В томуж часі виборці можуть відбирати свої документи.

СОЛОТВИНЩИНА.

Заповіджені Повітовим Виборчим Комітетом збори по селах Солотвинщини відбуваються відповідно до пляну. Так в неділю 26. жовтня відбулися наші виборчі збори в **Росільний, Журака.:, Старуні і Космачі,** а в неділю 2. листопада ц. р. в **Маняві, Кричці і Бабчу.** На всіх тих виборчих зборах українське населення одобрило створення виборчого бльоку українських партій і рішило однодушно голосувати на листу ч. 1

Ревізії й арештування.

СОКАЛЬЩИНА.

Після виїзду експедиції з повіту державна поліція продовжувала ревізії й арештування серед української ґімназійної і семинаріяльної молоді.

Семинаріяльних учеників арештувала або придержала поліція ось таких: Петра Стефанівського, Володимира Свидницького, Луку Крука, Наталку Сисак, Стефу Семенюківну, Романа Гринюка, Дмитра Климчака, Н. Ковалика, Івана Мазура, Володимира Козака, Михайла Паньчука, Н. Іванусу, Володимира Львовича, Михайла Пестрака, Н. Олійника, Н. Манькута, Н. Цара, Н. Горпинка, Н. Стефанюка і Н. Петришина. З них вдруге арештовано Ковалика, Олійника і Манькута. Переважна часть ще досі сидить, бо випущено лише Козака, Паньчука, Іванусу, Львовича, Горпинку, Степанюка, Петришина, Семенюківну і Вол. Марчука.

З ґімназійних учеників арештовані і сидять: Теодозій Цьвікула, Андрій Тхір, Іван Бойко, а випущено Н. Ґуру, Н. Загороду, Н. Гука і Романа Гнатюка.

Всіх випущених семинаристів і ґімназистів не хоче ні дирекція семинарії ні ґімназії приняти назад до школи.

Крім того арештовані і сидять: Іван Башняни і Петро Тарас перший 16-літній слюсарський помічник, а другий торговельний помічник.

ЛЬВІВЩИНА.

Дня 4. листопада рано арештовано в *Зашкові* і відставлено до Львова свідомого селянина Миколу Кухту. Причина арештування покищо невідома.

ГОРОДЕНЩИНА.

В днях 3—7. жовтня прийшов у Городенщину відділ поліції під проводом коменданта Згожина і перевів ревізії в одинацятьох місцевостях. І так: в Серафинцях переведено ревізії в обох читальнях і кооперативах та у всіх свідоміших господарів. — У Стрільчу — в кооперативі, в читальні, в о. дек. Стрільчика, в гром. писаря і в голови читальні. — У Вербівцях — в кооперативі, в молочарні, в читальні, в упр. школи Маланюка, голови читальні та ще в кільканацятьох свідоміших селян. — В Торговиці — в 10 селян. — У Вікні в 7 селян. — В Тишківцях — в філії кооперативи, в 4-ох читальнях і в кільканацятьох селян. — В Живачеві — в кооперативі і в кількох селян. В Незвиськах — в читальні, в філії кооперативи і в кількох селян. — В Семенівці — в упр. школи Шлемкової, в емер. учит. Дороша і в голови читальні. — В Корневі — в одного селянина і в о. Пісецького.— В Колінках — в кооперативі і в кількох селян. — В Городенці — в Народнім Домі, в „Бесіді", в „Бояні", в „Міщанській Родині", в Повіт. Союзі Кооператив, у читальні на Котиківці і на Фільв. Куті. Крім того переведено ревізії ще і в цих громадян: в учит. Дорожинського, в канц. д-ра Кассіяна, в Сілецького Йосифа, в Рибчука Ілька, в Павчака Степана, в Петришиного Василя, Бокацюка Юрка, в Кіндрачука Ількa, Романиці Михайла й інших. — Слід зазначити, що у вичислених селах, як рівнож в околиці, не було ніяких підпалів, за виїмком Серафинець, де згоріла купка жидівської соломи і де як підозрілого в підпалі арештовано гром. Жугаєвича враз з трьома синами ще у вересні, коли то місцева поліція переводила вже другий раз (перший раз переводжено ревізії ще в серпні — головно в молоді) ревізії майже у всіх чільніших громадян повіту.

РІВЕНЩИНА.

В м. *Степані*, костопільського повіту, заарештовано кандидата з листи ч. 11. п. Ол.Кудру і вивезено його до Рівного до розпорядження слідчої влади. Арештовано й інші особи, як у рівенському, так і в костопільському повітах.

ДУБЕНЩИНА.

В повіті *Дубно* переведено масові арешти серед селянської молоді. Частину арештованих перевезено до Луцька.

БОЛЕХІВЩИНА.

Дня 30. жовтня ц. р. перевела поліція ревізію в *Слободі Болехівській* у о. Михайла Олійника, в кооперативі „Згода" та в учителя Антона Сеніва. Нічого не найшли.

СОЛОТВИНЩИНА.

Арештованого ще перед трьома тижнями о. Корсава, пароха в Старуні, який сидить у вязниці в Станиславові, ще дотепер не переслухано.

Чужинна преса про події у Сх. Галичині.

„Слово Польске" ч. 303. з дня 5. листопада сердиться, що люблянський денник „Словенец" помістив статтю з описом останніх подій у Сх. Галичині. Рівночасно не сподобалося „Слову Польскому", що про тіж події помістили вістки й чеські часописи, а навіть один словацький. Ці часописи це: „Лідове Лісти", „Пражски Вечерник", (орган міністра Шрамека) „Лідова Політіка". Не подобається „Сл. Польскому" це тимбільше, що ті часописи католицького напрямку — „і то відтіля, від якого найменше могли ми того сподіватися". Зате „Сл. Польске" хвалить братиславського „Словака", що не прилучується до акції згаданих часописів.

Черновецький соціялдемократичний щоденник „Форвертс" помістив у ч. 247. з 29. м. м. доклядне звідомлення з віча соціялдемократичної партії у справі подій на наших землях, що відбулося в неділю 26. м. м. в Чернівцях (ціла перша сторона і половина другої). Дальше подані повнотою резолюції українського віча, скликаного за той самий день і ту саму годину Українською Нац. Партією.

КВАПІНСЬКИЙ ВИЙДЕ НА ВОЛЮ.

Зачувати, що б. посол ППС Квапінський (якого суд у Сосніовці засудив на рік тюрми) вийде за згодою апел. суду на волю за кавцією.

САМОГУБСТВО АРХІВАРЯ БОГД. ЯНУША.

У вівторок рано застрілився в готелевій кімнаті у Львові відомий 42-літній архівар Богдан Януш. Недавно видав він книжку „Львів давніший і нинішній".

Поворот до воєнного комунізму?

А. Т. Е. Рига. В Москві відбулася нарада секретарів виконкомів усіх радянських республик у справі виборів до рад. Член президії Ц. І. К. Енукідзе, найближчий співробітник Сталіна, у промові заявив, що радянські республики переживають рішаючий мент у боротьбі кляс. На просторах С. Р. С. Р. треба безоглядно винищити всі елементи ворожі комунізмові. Хоч буржуазія матеріяльно знищена, то вона далі намагається знищити більшовицьку владу. Це доказують змови та орґанізації, викриті недавно. Взагалі промова Енукідзе є заповідю повороту до воєнного комунізму.

Арештування на Україні.

Як подає А. Т. Е. з Риґи, в Дніпропетровську на Україні арештовано 35 залізничників, в Харкові 14 залізничників за контрреволюцію.

АРЕШТУВАЛИ Б. ПОСЛА.

У Бжеску (Зах. Галичина) арештували б. посла з Пяста Бродацького. Його привезли до Кракова, переслухали та пустили.

СІЯМСЬКИЙ КНЯЗЬ У ВАРШАВІ.

До Варшави приїхав 18-літн. сіямський князь Адіча оф Джамбор, що є шефом мін-ства закорд. справ. Із князем приїхала його жінка, ще молодша. Вони подорожують по Европі. Були вже в Англії й Чехії.

Наслідки чистки Всеукраїнської Академії Наук.

Під таким заголовком „Пролетарська Правда" містить більшу статтю про останні збори співробітників В. У. А. Н. у справі недавної чистки в Академії. На зборах промовляв голова комісії чистки Коваловський, який заявив, що досі Академія була „державою в державі", де мріялось про поворот У. Н. Р. та підтримувана С. В. У.

Процес у Харкові виявив ще раз, що нема аполітичної науки, тільки політична, а „хто говорить про аполітичність науки, той безсоромно бреше".

Мрії членів Академії та їхні ідеали були „такі самі, як і в посіпак галицького У. Н. Д. О-ння". Чистка поклала кінець „Єфремівщині". До чистки в бібліотеці В. У. Н. А. переховувано книжки контрреволюціонерів, які повтікали за кордон, а навіть погромницьку літературу. Комісія чистки усунула з Академії 25 осіб. Професора Буду усунено за те, що він хоч і професор історії, то не знав, яке велике значіння для більшовизму мав другий зїзд Р. С. Д. Р. П., а про історію революційного руху він також нічого не знає". Назімова усунено за те, що він колишній гетьманець, Шульгінову зате, що вона політично зовсім неграмотна.

При кінці промови Коваловський заявив, що аж тепер Академія стане „двигуном соціялістичного будівництва". „Фашистівське „Діло" поставило собі за мету дискредитувати чистку Академії".

В резолюції загальні збори протестують „проти ганебних, брехливих звідомлень української контрреволюційної преси" про чистку.

Хай собі протестують на здоровля, а „Діло" всеж буде протестувати проти того, що перший ліпший неграмотний комуніст усував при чистці з Академії людей науки тільки за те, що вони боронять аполітичність і свободу тієї науки, або за те, що наприклад якийсь етнограф не знає, хто є головою комуністичної ячейки в Мотовилівці.

ОСТАННІ ВІСТИ

ПІСЛЯ РОЗВЯЗАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ В ДРОГОБИЧІ.

У вчорашнім числі „Діла", в замітці про розвязання приватної української гімназії „Рідної Школи" в Дрогобичі, подано за польськими джерелами, що директор тої гімназії п. Володимир Кузьмович сидить тепер у тюрмі. Тимчасом дир. Кузьмович ще перед кількома тижнями вийшов з тюрми, про що „Діло" у свій час повідомляло.

КОРДОН ВІЙСЬКА ОКРУЖИВ СЕЛО.

„Газета Поранна" повідомляє: „Около 200 людей із Дебеславець (пов. Коломия) пішло до сусіднього с. Замулинець із прапорами Сельробу серед окликів проти уряду, держави та реакції. Подію зліквідовано негайно. Кордон війська окружив село (баталіон 49. п. п. з Коломиї). Арештували 31 людей, у цьому 3 жінки. Між арештованими є гол. агітатори Мих. Семенчук і Вас. Лисенчук. Ревізія тревала весь день. Забрали богато ком. бібули".

АРЕШТУВАННЯ.

У Коломиї на цвинтарі 1. листопада поліція арештувала д-ра Муровича.

ЗАМАХ НА ПОЇЗД?

Дня 6. липня ц. р. 27-літн. Гр. Мишко, як пас коні на пасовищі у Верещиці (Городок б. Львова) поклав на шинах шмат дерева і заліза та грозив, що побе товаришів І. Гринька і Г. Слободу. Залізо забрав зі шин Ів. Чіп. За це львівський суд засудив дня 4. листопада Мишка на півтора року тюрми. Трибуналові проводив р. Личковський, обвинувачував прок. Городинський, боронив д-р Шевчук.

АРЕШТУВАННЯ У ВОЛОДИМИРІ ВОЛ.

У ночі з 2. на 3. листопада арештували у Володимирі Волинськім ок. 50 людей. ПАТ твердить, що це у звязку із зліквідуванням трьох комітетів КПЗУ.

ЗАСУД БІЛОРУСЬКОГО Б. ПОСЛА.

Окр. суд у Гродні на виїздовій сесії у Слонімі засудив б. білоруського посла Павла Криньчука (з Біл. Сел. Клюбу) на рік тюрми за протидержавні виступи. Дня 5. листопада відбудеться ще одна розправа проти Криньчука з тихсамих §§ 129. і 154. к. з. за виступи в Теречині.

АРЕШТУВАННЯ НІМЦІВ НА ПОМОРІ.

Дня 3. листопада арештували на Поморі 9 представників німецького населення: б. посла і чолового кандидата німецької листи в окрузі Тчев — Татулінського, кандидата тоїж листи Брандтке, управителя німецького виборчого бюра Тавбе, директора німецької школи в Тчеві Бартеля, Вендлера, управителя збір в Вейгерові, Шімана, фризієра у Вейгерові, Сухецького, купця у Вейгерові, Бамберга, управителя Ляндбунду у Вейгерові та Робенакера, зем. власника в Сельбові. У їх домах перевели ревізію.

До всіх Повітових Виборчих Комітетів.

У всіх виборчих справах просимо звертатися на адресу: Краєвий Виборчий Комітет Українського і Білоруського Виборчого Бльоку, Львів, вул. Ґродзіцьких ч. 2/ІІ. пов. (біля Ринку).

УКРАЇНСЬКИЙ І БІЛОРУСЬКИЙ ВИБОРЧИЙ БЛЬОК.

НОВИНКИ

— **„Нелеґальні збори" підчас виборів.** Б. посла Семена Жука покарало кремянецьке старосто на суму 100 зол. за „нелеґальне зібрання" в Кремянці. Б. пос. Ниванського і Сумника за те саме покарано по 3 місяці арешту.

— **Зрізали хрест на стрілецьких могилах.** В ночі з 31. жовтня на 1. листопада невідомі люди зрізали високий дубовий хрест на стрілецьких могилах в Тернополі. Хрест був високий около два метри, окований залізом, так, що треба було доволі довгого часу на його знищення. Тої самої ночі вибито вікна в „Міщанському Брацтві" та закидано болотом льва,

який видніє над головним входом до дому „Міщанського Братства“.

— Ще спроба саботажу? „Слово Польське“ пише, що на фільварку Теодоровича в Русові у Станиславівщині вартовий побачив якогось типа, який намагався підпалити стирту, а коли вартовий до нього стріляв, саботажист утік, лишаючи матеріяли до підпалу. Нас повідомляють, що в тім випадку „Слово Польське“ помиляється, бо тим типом, до якого стріляв вартовий, був один парубок, який вертаючи в ночі від дівчини, випадково переходив біля стирти і настрашений стрілами, втік до дому спати.

— Одна із тайн саботажів. Між Палагичами і Тисьменицею хтось накидав на залізничий шлях велику купу каміння. Зразу здавалось, що це якийсь саботаж, та слідство виявило, що це вчинили пастушки і навіть „Слово Польське“ признає, що тут мається до діла із „сваволею пастухів“, яка мало-що не спричинила катастрофи.

— У Львові треба бути обережним. Маврикій Ціммерман із вул. Листопада 5. їхав собі трамваєм Сонішною вулицею, весело розмовляв із якоюсь дамою, не думаючи про гроші, сховані в кишені. З його необережности скористав якийсь трамваєвий пасажир і витягнув з кишені Ціммермана портфель. Видно, що злодій мав добрий нюх і не наражував себе для дрібнички, бо в портфелі Ціммермана було аж 270 долярів, 1500 золотих і вексель на 500 золотих.

— З життя української еміграції. Дня 28. жовтня в Празі відбулася урочиста панахида за тих, що впали як жертви боротьби. В панахиді взяли участь еміґранти всіх українських земель. — Для спільної пропаганди української справи за кордоном об'єдналось майже 20 українських організацій з Праги і Подебрад. — Від 29—31. X. відбувся в Празі III. звичайний з'їзд „ЦЕСУС-а“ — З днем 1. XI. відновлено двотижневик „Україна“, який виходить в чеській мові і в останньому числі містить багато матеріялів про положення на українських землях. — Дня 1. XI. в Празі, в салі „Коруна“ відбулась святочна академія, яку відкрив промовою відомий діяч Галаган.

— Вбивство. В Дублянах біля Львова 24. літн. Йосиф Тусніцький вбив у ресторані Степана Шпіка. Причина: особисті порахунки.

— Товпа боронить комуніста. Тайний аґент варшавської поліції побачив на вул. Низькій у Варшаві комуніста, який розліплював комуністичні відозви і хотів його арештувати. Товпа прохожих варшавяків кинулась на аґента і засипала його камінням так, що той упав на землю. Він встиг стрілити з револьвера, а тоді товпа розбіглась. Комуніста арештовано, а аґента віддано під опіку лікаря.

— Скоро втомився життям. Коло Вязовниці в Золочівщині в лісі найдено повішеного на дереві 15-літнього хлопця Івана Дедака. Причин самовбивства молодого хлопця ніхто не знає.

— Хотіла згинути з висоти 800 метрів. Біля Сіднею (Австралія) хотіла скочити з літака пасажирка з висоти 800 метрів. Її одяг зачепився за дроти між крилами літака і пільот втягнув її назад у літак. Тоді пасажирка хотіла підпалити резервуар із бензиною. Пільот ударив завзяту пасажирку, обезсилив її та щасливо осів на летунськім майдані.

— Арештування італійців у Франції. Дня 3. листопада париська поліція підчас облави арештувала 113 людей, в цьому 99 італійців. Трьох задержали за ріжні проступки. Шістьох італійців комуністів видалили, 48 відставили до кордону.

— Смерть у горіючім літаку. У Торонто (Канада) впав із висоти 200 стіп літак, що виконував акробатичний лет. Літак зайнявся, згоріло 4 пасажирів, у цьому 2 жінки. Катастрофі приглядалася юрба видців.

— Утеча вязнів. Із славної вязниці Сін-Сін в Америці утікло двох вязнів. Вони невідомим способом дістали до вязниці револьвери, вбили одного вязничного сторожа і дістались на вулицю. Вязнична сторожа стріляла за втікаючими, одного вбила, другого ранила, а двох всеж встигло втекти.

— Малолітний маляр. В Будапешті, в музею Ернста, відбулась вистава творів маляря Гавриїла Петерді, який має 15 літ. Критика оцінила твори малолітнього маляря дуже прихильно.

— Більшовики продають мистецькі твори. Ратуючи себе від економічної кризи, більшовики випродують усе, що дається. На днях продано з третяковської галерії в Москві кілька образів Рембрандта і Рубенса, між іншим портрет короля Собіського, мальований Рембрандтом. Тим способом більшовики хочуть дістати закордонну валюту. З давної царської галерії „Ермітаж“ вже випродано майже всі образи.

СПОРТ

Біг навпростець.

Український Студ. Спорт. Клюб уряджує в неділю 9. XI. біг навпростець мущин на 4—5 км. Старт в год. 11. на площі Сокола-Батька. Зголошення приймаються на старті.

Загальні збори УССК.

Загальні збори УССК. відбудуться 23. XI. в год. 11. передпол. в авлі Акад. Дому. Члени, що залягають з вкладками більше як за один місяць, не будуть мати права голосу. Вкладки приймає т. Доберчак на тренінґах УССК-у, що відбуваються у вівторок і четвер від год. 15·30—17. і в неділю від год. 9—11.

Лещетарська секція УССК-у.

Виділ УССК-у орґанізує лещетарську секцію під проводом т. Полотнюка Евгена. Незабавком відбудуться перші сходини цеї секції.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам від дня 30. жовтня до 4. листопада н. р. масло пріма експортове солене 4·20 зол., масло пріма бльокове несолене 4·20 зол., літра молока 0·34 сотиків, літра сметани 1·70 зол., копа яєць 12·30 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Середа, 5. листопада, год. 7·30 веч. „Тоска“.
Четвер, 6. листопада, год. 7·30 веч. „Фіялка з Монмарт“.
Пятниця, 7. листопада, год. 7·30 веч. „Фіялка із Монмарт“.

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):

Середа, 5. листопада, год. 7·30 веч. „Король Никодим“.
Четвер, 6. листопада, год 7·30 веч. „Хоробрий вояк Швейк“.
Пятниця, 7. листопада год 7·30 веч. „Хоробрий вояк Швейк“.

Малий Міський Театр:

Середа, 5. листопада, год. 7·30 веч. „Перша пані Сельби“.
Четвер, 6. листопада, год 7·30 веч. „Перша пані Сельби“.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Янгол під шпінкою“ (Біллі Дов).
КАСІНО: Звукова фільма: „Танок серед сердець“.
КОПЕРНИК: Звукова фільма: „Золотоволосий янгол“.
КОЛЬОСЕЙ: Нечинне.
ЛЕВ: Звукова фільма: „Тройка“.
МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: „Золотоволосий янгол“.
ОАЗА: Гегенна пасербиці (Евеліна Гольт).
ПАН: Прокажена.
ПАЛЯС: Звукова фільма: „Моє сонішко“ (із Джанет Гейнор).
ПАСАЖ: Звукова фільма: „Анджеліта“ і додатки.
ПРОМІНЬ: Жертвенна ніч.
РАЙ: Звукова фільма: „Білі тіни“.
ХИМЕРА: Глупе щастя.
ФАТАМОРҐАНА: Звонар із Нотр Даму (з Льон Чанеєм).
СІЛЬВЕ: Поет прошак.
УТІХА: Заборонена жінка (Варконі-Шільдкравт).

Програма радіо.

Четвер 6. XI. 1930.

Варшава (1411,7) 12·35 Шкільний концерт. **Гельсінґфорс** (221,4) 17·00 Тріо. **Льондон** (356,3) 15·00 Концерт. **Берлін** (419) 16·30 Солісти. **Праґа** (486,2) 12·30 Орхестра. **Відень** (516,3) 19·35 Народні пісні. **Будапешт** (550,5) 19·35 Балалайкова орхестра. **Ленінград** (1000) 16·30 Концерт. **Москва** (1481) 18·30 Народня авдиція. **Париж** (1724,1) 17·15 Концерт для дітей.

Пятниця 7. XI. 1930.

Варшава (1411,7) 17·45 Легка музика. **Гельсінґфорс** (221,4) 17·25 Спів соліста Тамінена. **Льондон** (356,3) 20·00 Водевіль, гумор, пісні. **Берлін** (419) 16·05 Капеля Каіша. **Харків** (426) 16·00 Сучасна музика. **Стокгольм** (435,8) 17·00 Твори Шопена. **Рим** (441,2) 12·45 Радіокинтет. **Праґа** (486,2) 19·20 „Ревізор“ Гоголя. **Відень** (516,3) 21·15 Орґани. **Будапешт** (550,5), 9·15 Орхестра. **Париж** (1724,1) 17·30 Солісти.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Репертуар Нового Українського Театру дир. П. Карабіневича. 718

Гусаків:
5. XI. „Танок Венери“.
6. XI. „Пан Твардовський“.
7. XI. „Вихрест“.
8. XI. „День і ніч“.
9. XI. „Ніч гріху“.

Мостиска:
10. XI. „Шлях до пекла“.
11. XI. „Танок Венери“.

Театр укінчив постановку штуки перек. Карабіневича „Плач Ізраїля“.

Виділ Т-ва Українських Студентів Львівської Політехніки „Основа“ повідомляє, що ізза причин від Виділу независимих, **Загальні Збори Т-ва „Основа“**, які мали відбутися дня 9. листопада 1930, відбудуться щойно 30. листопада ц. р. в X. салі Львів. Політехніки в год. 9-тій з тим самим денним порядком. — За Виділ: **Микола Мариняк**, голова. **Степан Мілинич**, секретар. 839

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.